

KIRÁLY SÁNDOR

történész irodavezető

Debreceni Egyetem, University of Debrecen

kiralys1981@gmail.com

MINISZTERI LEIRATOK A FENNTARTÁSI JÁRULÉK ÉS A FENNTARTÁSI PÓTDÍJ BEVEZETÉSÉRŐL A DEBRECENI M. KIR. TISZA ISTVÁN TUDOMÁNYEGYETEMEN

A GAZDASÁGI VÁLSÁG HATÁSA A MELLÉKDÍJAK RENDSZERÉRE

A gazdasági válságnak olyan mély hatása volt az egyetemi mellékdíjak rendszerére, hogy a Vallás- és Közoktatásügyi Minisztérium arra kényszerült, hogy az 1931/32. tanév I. félévétől új mellékdíjat vezessen be. Ezt a fenntartási járulékot minden egyetemi hallgató a féléves beiratkozások alkalmával kellett fizesse. A magyar állami költségvetés olyan kritikus helyzetbe került, hogy három évvel később létre kellett hozni egy újabb mellékdíjat, a fenntartási pótdíjat, amelynek összegét az elnyert tandíjkezdmény mértéke alapján állapították meg. Az 1934/35. tanév I. félévétől minden hallgató a tandíja arányában kellett fizesse ezt a díjat. Ezek a fenntartási díjak a magyar felsőoktatás és a debreceni Tisza István Tudományegyetem mellékdíj rendszerének a részét képezték egészen az 1940/41. tanév I. félévének a végéig.

Kulcsszavak: mellékdíj, fenntartás, tandíj, gazdasági válság, Vallás- és Közoktatásügyi Minisztérium, debreceni Tisza István Tudományegyetem

MINISTERIAL INSTRUCTION ABOUT THE CREATION OF MAINTENANCE SURCHARGE IN THE ISTVÁN TISZA UNIVERSITY OF DEBRECEN. The influence of the economic crisis to the system of surcharges was so deep, that the Ministry of Religion and Public Education was forced to make a new surcharge from the first semester of the 1931/32. year. This fee must be paid by every student of the university at the beginning of every semester. The state of the Hungarian government's budget was so critical, that three years later must be made another maintenance surcharge which was paid based on the measure of the tuition fee exemption. From the first semester of the 1934/35. year every student had to pay this charge in the rate of their tuition fee. All these maintenance surcharges were the part of the Hungarian higher education and the part of the surcharges system of the István Tisza University of Debrecen till the end of the first semester of the 1940/41. year.

Beérkezett: 2021. 02. 15.

Közlésre elfogadva: 2021. 05. 15.

Copyright GERUNDIUM

Keywords: surcharge, maintenance, tuition fee, economic crisis, Ministry of Religion and Public Education, István Tisza University of Debrecen

Az 1929-es nagy gazdasági világválság hatása az élet minden területén érezhető nehézségeket okozott világszerte. Hazánkba késéssel gyűrűzött be a gazdasági válság, viszont több évig tartó, elhúzódó krízist okozott. Különösen a mezőgazdaság került nehéz helyzetbe az agrárróló miatt, de a fizetőképes kereslet visszaesése és a túltermelési válság az ipart is nagyon nehéz helyzetbe hozta. Rengetegen veszítették el korábban biztos megélhetésüket és még többen voltak, akiknek nélkülözésekkel kellett szembenézniük.¹

A gazdasági válság nem hagyta érintetlenül a magyar felsőoktatást sem, és úgy a Vallás- és Közoktatásügyi Minisztériumnak, mint a felsőoktatási intézményeknek szigorú takarékoskodást kellett bevezetniük és rendkívüli intézkedések meghozatalára is szükség volt.²

Az alábbiakban bemutatásra kerülő dokumentumok is ennek a bizonyítékai. Egy olyan időszokról tanúskodnak, amikor az oktatáspolitikai lépések megtételére kényszerült, amelyek nehezítették a hallgatók életkörülményeit és a felsőoktatási intézmények sem szívesen hajtották végre. Nem volt kivétel ez alól a debreceni m. kir. Tisza István Tudományegyetem sem. Mint látni fogjuk, a minisztériumi utasításokat az egyetemi vezetés végrehajtotta ugyan, de nem jószántából, hanem kényszerűségből, a gazdasági válság kényszerítő erejének engedve.

Az alábbiakban olvasható források a tandíj és az addig szedett mellékdíjak mellett újabb, kifejezetten az intézményfenntartást, a dologi kiadások fedezését szolgáló járulék és pótdíj bevezetéséről szólnak. A fenntartási járulék 1931-es és a fenntartási pótdíj 1934-es bevezetésével kapcsolatban küldött miniszteri leiratok mellett teljes egészében közlésre kerül Varga Zsigmondnak, az 1933/34-es tanév rektorának a rektori utasítása is, ami a fenntartási pótdíj bevezetésével együtt járó nehézségekről ad számot.

¹ A kormányjelentések és a hivatalos statisztikai kimutatások csak a munkásérdekképviseltek (szociáldemokrata és keresztényszocialista szakszervezetek) kötelékébe tartozó tagokról rendelkeztek adatokkal. Körükben a decemberi hónapokat figyelembe véve 1929-ben 20 288, 1930-ban 25 583, 1931-ben 33 146, 1932-ben 32 073, 1933-ban pedig 27 044 volt a munkanélküliek száma. A valós helyzet ettől jóval drámaibb lehetett. Lásd: *A m. kir. Kormány 1929.; 1930.; 1931.; 1932.; és 1933.; évi működéséről és az ország közállapotairól szóló jelentés és statisztikai évkönyv.* C) Statisztikai Évkönyv. III. Szociális viszonyok. 1. (Budapest: Athenaeum, 1931–1934.) <https://adtplus.arcanum.hu/hu/collection/KormanyjelStatEvkonyv/> (Hozzáférés: 2021. 03. 15)

² A Vallás- és Közoktatásügyi Minisztérium kiadásai 1928/29-ben 1 472 852 pengőt, 1929/30-ban 1 478 176 pengőt, 1930/31-ben 1 628 053 pengőt, 1931/32-ben 1 387 709 pengőt, 1932/33-ban pedig 1 184 039 pengőt tettek ki. Különösen az 1930/31. tanévben volt súlyos a helyzet, amikor a kiadások jelentősen meghaladták a 1 579 815 pengőt kitevő bevételeket. Lásd: *A m. kir. Kormány 1929.; 1930.; 1931.; 1932.; és 1933.; évi működéséről és az ország közállapotairól szóló jelentés és statisztikai évkönyv.* C) Statisztikai Évkönyv. VI. Állami és törvényhatósági élet D) Állami pénzügy (Budapest, Athenaeum, 1931–1934.) <https://adtplus.arcanum.hu/hu/collection/KormanyjelStatEvkonyv/> (Hozzáférés: 2021.03.15.)

Az intézményfenntartás céljából bevezetett mellékdíjak története tehát 1931-ben, a fenntartási járulék létrehozásával kezdődött. A gazdasági világválság hatása ekkorra olyan súlyos helyzetet teremtett a felsőoktatásban, hogy adminisztratív eszközökkel kellett biztosítani az intézmények kiadásainak a fedezését.

1931. augusztus 25-én Szily Kálmán, a Vallás- és Közoktatásügyi Minisztérium államtitkára, a Klebelsberg helyébe lépő Ernszt Sándor vallás- és közoktatásügyi miniszter nevében értesítette a debreceni m. kir. Tisza István Tudományegyetemet egy új mellékdíj, a fenntartási járulék bevezetéséről. A miniszteri leiratban olyan intézkedések megtételére kapott felhívást az egyetem, amelyek fedezik a dologi kiadások 5%-át. Ezt két úton kívánta biztosítani a tárca:

„A fedezet szolgáltatására önként kínálkozik két forrás: a tandíjbevételek a 19847/1925. sz. rendeletem szerint az egyetem szabad rendelkezésére bocsátott része és a hallgatóktól a félévi beiratkozások alkalmával szedett mellékdíjak között egy új díj: »a fenntartási járulék«.³

A tandíjbevételek átcsoportosításával az eddig az egyetem szabad rendelkezésére bocsátott rész ezentúl a dologi kiadások fedezését szolgálta. A „szabad” rendelkezésre bocsátott rész növekedését pedig a magántanárokat a tandíjbevételekből megillető 10%-os rész 5%-ra csökkentésével kívánta elérni. Rendkívüli súlyos lépés lett volna ez a magántanárok jövedelmére nézve, de végül erre nem került sor és a magántanárok továbbra is megkapták a tandíjbevételek 10%-át.

A dologi kiadások fedezésének másik forrása az új mellékdíj lett, amelynek a bevezetésével a hallgatói terhek növekedtek. A lépés negatív hatásainak az enyhítését az Egyetemi Tanács rendelkezési alapja javára szedett mellékdíj eltörlésével kívánták elérni, ez viszont az egyetem legfelsőbb vezető testületének az anyagi lehetőségeit csökkentette. A miniszteri leirat megszabta, hogy a félévente a hallgatóktól szedett mellékdíjak összege az iktatási díjon felül nem haladhatja meg a 40 pengőt. Ezzel kívánta biztosítani, hogy a hallgatói terhek ne emelkedjenek elviselhetetlen mértékig.⁴

Tekintettel arra, hogy a változtatásokat szinte azonnali hatállyal, az 1931/32. tanév első félévétől végre akarták hajtani, az egyetem számára nem sok idő maradt a tanév kezdetéig. A miniszteri leirat augusztus 25-én kelt és szeptember 1-jén indult az őszi félév, ezért a minisztérium megengedte, hogy az Egyetemi Tanács a miniszteri jóváhagyás megérkezése előtt hirdesse ki az új mellékdíj szedését. A leirat végén, a takarékoság jegyében, arra is nyomatékosan felhívta a figyelmet a tárca, hogy az egyetem „szigorú

³ *Miniszteri leirat* (1931. augusztus 25.) Magyar Nemzeti Levéltár Hajdú-Bihar Megyei Levéltára (továbbiakban: MNL HBML) VIII. 2. 15. d. 1-1931-32. Q. sz. a.

⁴ Így is jelentős emelkedés következett be a mellékdíjak tekintetében, mivel a korábban a hallgatók által fizetett 29 pengőt kitevő mellékdíjak összege 40 pengőre emelkedett. A mellékdíjak megoszlását tekintve ifjúsági célokra 17 pengőt, adminisztratív egyetemi célokra 4 pengőt, fenntartási alapra 19 pengőt szedtek ezentúl. – *Egyetemi Tanácsülési Jegyzőkönyvek* 1931/32. tanév II. rendkívüli ülés. 60. szám. 439. etsz. MNL HBML VIII. 1/a. 11. k.

következetességgel” járjon el a különböző mértékű tandíjmentességek odaítélésénél és kizárólag a szegény és jó tanulmányi előmenetelű hallgatókat részesítse ilyen támogatásban.

Az egységesen, minden hallgató számára 19 pengőben megállapított fenntartási járulék bevezetését követően alig telt el három év és Szily Kálmántól, a Vallás- és Közoktatásügyi Minisztérium államtitkárától 1934. július 31-én újabb leirat érkezett, ezúttal a fenntartási pótdíj bevezetése tárgyában.

Ebben ismét az állam pénzügyi helyzetére hivatkozva, parancsoló szükségszerűségként vetődött fel az 1934-1935. évi állami költségvetésben előirányzott dologi kiadások újabb csökkentése. Mivel a minisztérium is úgy ítélte meg, hogy az egyetemek dologi kiadásainak az újabb csökkentésével az oktatás színvonala és az egyetemek gazdálkodása is veszélybe kerülne, a leirat kifejtette, hogy *„szükségesnek mutatkozik a hallgatóktól a félévi beiratkozás alkalmával az eddig szedett mellékdíjakon (és benne az eddig szedett fenntartási járulékon) felül egy újabb díjnak, a fenntartási pótdíjnak szedése”*.⁵

A fenntartási pótdíj összege 24 pengőben lett meghatározva, de nem egységesen minden hallgató számára, hanem az elnyert tandíjmentesség függvényében, progresszív módon:

„Ezen újabb fenntartási pótdíjat az eddig szedett mellékdíjaktól eltérően nem fizeti minden hallgató egyenlő mértékben, hanem csupán tandíjmentességük arányában, vagyis a teljes fizető a teljes pótdíjat, a háromnegyedes fizető ennek háromnegyed részét, a félfizető a díj felét, az egynegyed fizető a díj egynegyedét, míg az egész tandíjmentes a díj fizetés alól is mentes.”⁶

Az új pótdíj bevezetésére ezúttal kicsit több ideje volt az intézményeknek, mivel a leirat 1934. július 31-én kelt, tehát egy hónap volt a szeptemberi tanévkezdésig. A fenntartási pótdíj összegének a fizetett tandíj nagyságától függő megállapítása azonban rendkívüli kihívás elé állította az egyetemet, mivel az érvényes eljárásrend szerint a mellékdíjak fizetésekor a tandíjmentességi kérelmekről a karok még nem határoztak. Varga Zsigmond 1934. augusztus 6-án kelt rektori utasítása is ezt emelte ki:

„Azon kívül, hogy ez a rendelet egyetemünk szegénysorsu ifjúságára újabb kényszerű terhet ró, egyben magával hozza azt is, hogy a tandíjmentességi kérvényeket a Tekintetetes Kar a beiratkozások sima lebonyolítása lehetővé tétele céljából korábban lesz kénytelen elintézni, mint az eddig történt.

Tandíjmentességi szabályzatunk 6.§-a értelmében ugyanis hallgatóink tandíjmentességi kérvényeiket a tanév I. felében szeptember hó 7.-ig, a II. félévben pedig január hó 14.-ig kötelesek benyújtani. Ugyancsak az idézett szabályzat 9. §-a alapján a tudománykarok a beérkezett kérvényeket az I-ső félévben szept-

⁵ *Miniszteri leirat* (1934. július 1.) MNL HBML VIII. 2. 17. d. 637-1931-32. Q. sz. a.

⁶ *Miniszteri leirat* (1934. július 1.) MNL HBML VIII. 2. 17. d. 637-1931-32. Q. sz. a.

tember hó 20.-ig, a II. félévben pedig január hó 28.-ig intézik el. Mivel azonban a VK. Miniszter Ur⁷ említett rendelete a fenntartási pótdíj szedése tekintetében a tandíjmentesség foka és mértéke szerint különbséget állít fel, ennek következtében folytatólagosan beiratkozó hallgatóink a quaesturában csak akkor tudnak ezentul beiratkozni, ha már a tudománykarok a tandíjmentesség adományozása felől döntöttek.”⁸

Mindez azt jelentette, hogy annak érdekében, hogy a hallgatók rendben be tudjanak iratkozni és ki tudják fizetni mellékdíjaikat, a tandíjmentességekről jóval korábban dönteni kellett. A Tanulmányi- Fegyelmi- és Tandíjmentességi Szabályzat módosítására volt szükség, azonban a tanévkezdésig erre már nem volt idő, így Varga Zsigmond rektor arra kérte a karokat, hogy az 1934/35. tanév I. félévére vonatkozó tandíjmentességi kérvényekről 1934. szeptember 10-ig „*okvetlenül és véglegesén*” döntsenek.⁹

Ebben az esetben szeptember 1. és 10. között csak azok iratkozhattak be, akik teljes tandíjat fizettek, vagyis tandíjkezdvményt nem igényeltek és így ők a fenntartási pótdíj teljes összegét, vagyis 24 pengőt kellett fizessenek. Szeptember 10-től 15-ig, a tandíjmentességről szóló kari döntést követően, pedig a tandíjkezdvményt igénylő hallgatók beiratkozására is volt mód. Esetükben a fenntartási pótdíj összege a fizetett tandíj arányában került meghatározásra. Utólagos beiratkozásra szeptember 16. és 20. között dékáni, szeptember 21. é 30. között pedig rektori engedéllyel volt lehetőség.

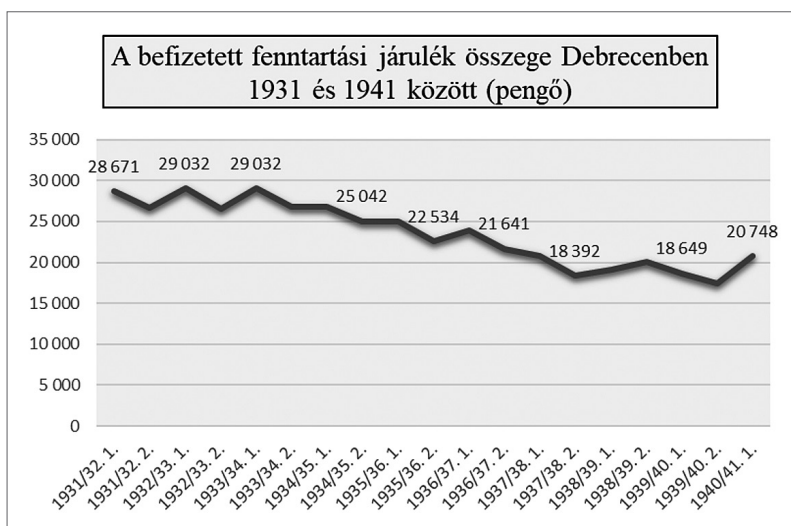
Varga Zsigmond nem volt könnyű helyzetben, mivel az 1933/34-es tanév rektora-ként kellett az 1934/35-ös tanév I. félévi beiratkozásokról gondoskodnia. Rektori utasításában a szegedihez hasonló rendszer átvételét is felvetette, vagyis, hogy a tandíjmentességi kérvények már a benyújtás pillanatában konkrét javaslattal legyenek ellátva és úgy kerüljenek a kari ülés elé, amelynek döntése végleges és azt követően ilyen kérvényekkel már nem foglalkozik. Debrecenben a szegedi eljárásrend nem került átvételre, mivel a korszak végéig megmaradt az a gyakorlat, hogy indokolt esetben utólag is ítélték oda különböző mértékű tandíjkezdvményeket hallgatóknak.

Ami a fenntartási járulékból és a fenntartási pótdíjból származó bevétel nagyságát illeti, a *Quaestura* Hivatal kimutatásainak köszönhetően pontos információkkal rendelkezünk. A fenntartási alapba befolyó fenntartási járulék összegét az 1931/32. tanév I. félévé és az 1940/41. tanév I. félévé között a fenti ábra mutatja.

⁷ 1932. október 1-től Hóman Bálint.

⁸ *Varga Zsigmond 1934. augusztus 6-i rektori utasítása.* MNL HBML VIII. 2. 17. d. 637-1931-32. Q. sz. a.

⁹ Varga Zsigmond mindezt annak a tudatában kérte, hogy ha a tandíjmentesség mértéke nem ismert, akkor a fenntartási pótdíj összege sem állapítható meg, így sem mellékdíjat fizetni, sem beiratkozni nem lehet: „*Ellenkező esetben továbbíratkozó és tandíjmentességért folyamodó hallgatóink a rendes beiratkozási határidő alatt: szeptember hó 1-től 15-ig a quaesturában beiratkozni nem tudnak.*” – Varga Zsigmond 1934. augusztus 6-i rektori utasítása. MNL HBML VIII. 2. 17. d. 637-1931-32. Q. sz. a.

Látható, hogy a befolyó fenntartási járulék tekintetében lassú csökkenés mutatkozott kisebb hullámzásokkal. Az 1932/33. tanév I. féléve és az 1937/38. tanév II. féléve között 29 032-ről 18 392-re csökkent a fenntartási járulékból származó bevétel, majd ezt követően lassú növekedésnek indult. Mivel ez a mellékdíj egységesen 19 pengőben lett meghatározva, a félévek közötti eltérések háttérében kizárólag a beiratkozott hallgatók számának a változása állt. Tehát a fenntartási járulékból befolyó összeg a hallgatói létszámmal együtt változott.

A fenntartási pótdíj tekintetében ilyen egyértelmű megfelelést nem lehet megállapítani, mivel a fizetett tandíj mértékétől függött a pótdíj összege. A teljes tandíjat fizető hallgatók 24 pengő, a fél tandíjmentes hallgatók 12 pengő, a köztisztviselői tandíjkezdvevényben részesülők 12 pengő, a köztisztviselői és fél tandíjkezdvevényt elnyerők 6 pengő, majd később, a progresszív-degresszív tandíjrendszer bevezetését követően a háromnegyed mentességet élvezők 6 pengő, az egynegyed tandíjmentességet élvezők pedig 18 pengő fenntartási pótdíjat voltak kötelesek fizetni.

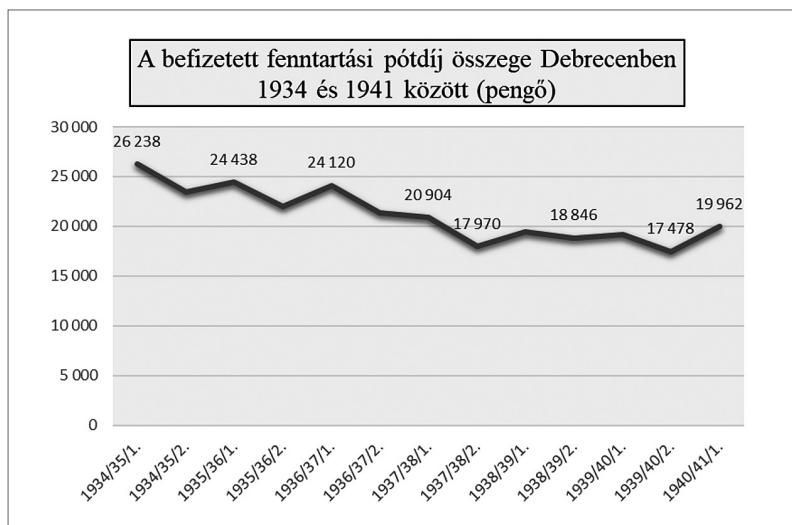
A köztisztviselő tandíjkezdvevényt egy 1922-es miniszteri rendelet hozta létre olyan formában, hogy az akkor 500 koronáról 1000 koronára felemelt tandíj összegét a közalkalmazottak gyermekei számára továbbra is 500 koronában hagyta meg.¹⁰ Mivel a közalkalmazottak gyermekei is elnyerhették az egész és a fél tandíjmentességet, így voltak, akik a köztisztviselői tandíjkezdvevény mellett fél tandíjmentességben részesültek, vagyis egy fél köztisztviselői tandíjat kellett fizetniük, ami a teljes tandíj egynegyedének felelt meg.

¹⁰ Vallás- és Közoktatásügyi Minisztérium (VKM.) 90.981/1922. sz. rendelet. – MAGYARY Zoltán, *Emlékirat az egyetemi ifjúság szociális gondoskodásának megszervezése tárgyában* (Budapest: Királyi Magyar Egyetemi Nyomda, 1929), 50.

A köztisztviselői tandíjkezdvmény kezdettől vita tárgyát képezte, de ennek ellenére hosszú ideig része volt a magyar felsőoktatásnak és végül csak az 1940/41-es tanévtől szűnt meg. A nyújtott tandíjmentességet negyed-, fél-, háromnegyed- vagy teljes kedvezményre osztó progresszív-degresszív tandíjrendszert pedig Hóman Bálint vezette be 1941. január 11-én megjelent, az egyetemi tandíj és mellékdíj szabályozásáról szóló rendeletével.¹¹

A nyújtott tandíjmentesség jobb differenciálása Debrecenben már az 1936/37-es tanévben megjelent. Ekkor került bevezetésre az egész és a fél tandíjmentesség mellett a háromnegyed és az egynegyed tandíjmentesség is. Az 1936/37-es tanévtől az 1939/40-es tanévvél bezárólag, tehát négy tanéven keresztül, így hat különböző típusú tandíjmentesség létezett párhuzamosan a köztisztviselői tandíjkezdvményekkel együtt.¹²

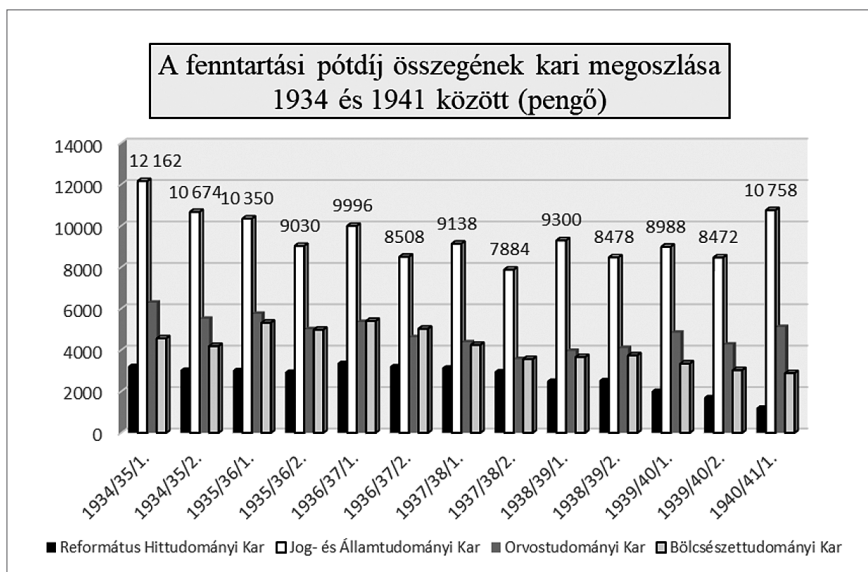
A befolyt fenntartási pótdíj összege tehát nemcsak a hallgatói létszámtól, hanem az odaítélt tandíjmentességek mértékétől is függött. A fenntartási pótdíjból befolyt összeg az 1934/35. tanév I. félévében, vagyis a bevezetésekor volt a legmagasabb, 26 238 pengő. Ezt követően hullámzó csökkenés kezdődött és az 1937/38. tanév II. félévében 20 ezer pengő alá, 17 970 pengőre esett vissza. A fenntartási pótdíjból származó bevételek hullámlása folytatódott, s az 1940/41. tanév I. félévében már ismét megközelítette a 20 ezer pengőt (19 962 P). Ezzel a tanévvél pedig a fenntartási pótdíj és a fenntartási járulék egyaránt megszűnt és véget ért az az időszak, amely ilyen terheket rótt az amúgy is anyagi gondokkal küzdő hallgatóságra.

¹¹ VKM. 33.200/1941. A m. kir. vallás- és közoktatásügyi miniszter 1941. évi 33.200 számú rendelete, az egyetemi tandíj és mellékdíj szabályozásáról. – *Magyarországi Rendeletek Tára*. Hetvenötödik évfolyam. 1941. Kiadja a Magyar Kir. Belügyminisztérium. (Budapest, Stádium Sajtóvállalat Részvénytársaság Nyomdája, 1942), 948–949.

¹² A debreceni Tisza István Tudományegyetem Quaestorii Hivatalának iratai. MNL HBML VIII. 2. 20–25. d.

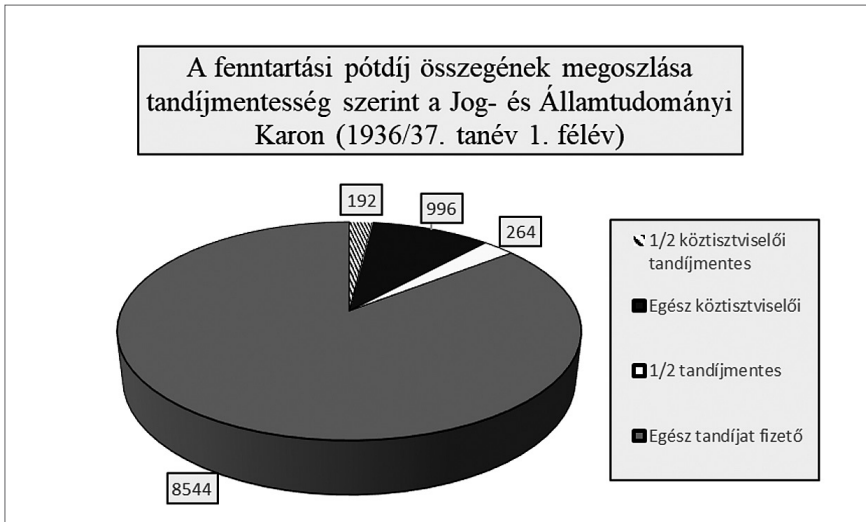
Ha megvizsgáljuk a fenntartási pótdíj összegének kari megoszlását 1934 és 1941 között, akkor azt látjuk, hogy a hallgatói létszámnak itt is kiemelkedő szerepe volt, mivel a legnagyobb mértékben a Jog- és Államtudományi Kar hallgatói fizették ezt a mellékdíjat.

A joghallgatókat az Orvostudományi Kar, valamint a Bölcsész- Nyelv- és Történettudományi Kar hallgatói követték, míg a legkisebb mértékben a Református Hittudományi Kar hallgatói fizettek fenntartási pótdíjat. Mindez az egyes karok hallgatói létszámából következően alakult így.

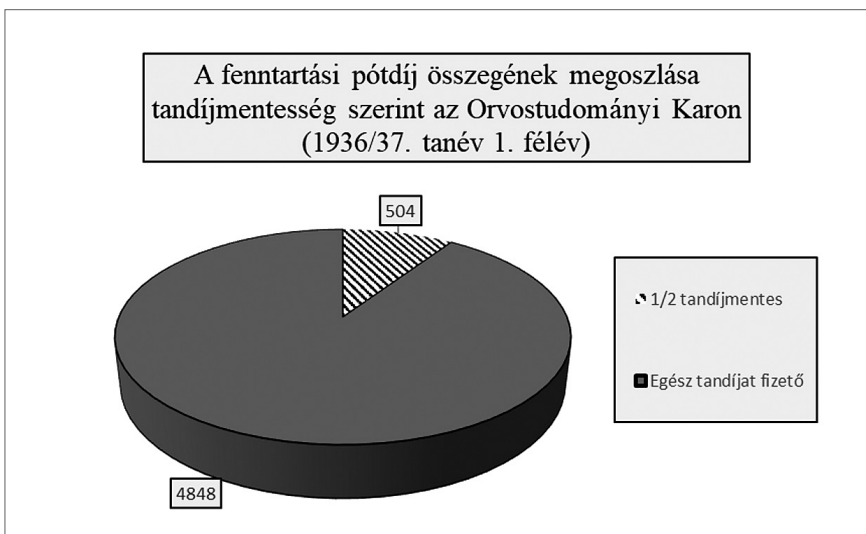
Ha megnézzük, hogy karonként miként oszlott meg a fenntartási pótdíjból befolyt összeg a tandíjmentesség típusa szerint akkor azt látjuk, hogy minden kar esetében a legnagyobb hányadát a bevételnek az egész tandíjat fizető hallgatók fizették be. Ez nem is meglepő, hiszen ők voltak azok, akik a pótdíj teljes összegét, 24 pengőt kellett fizessenek félévente, a beiratkozás alkalmával.

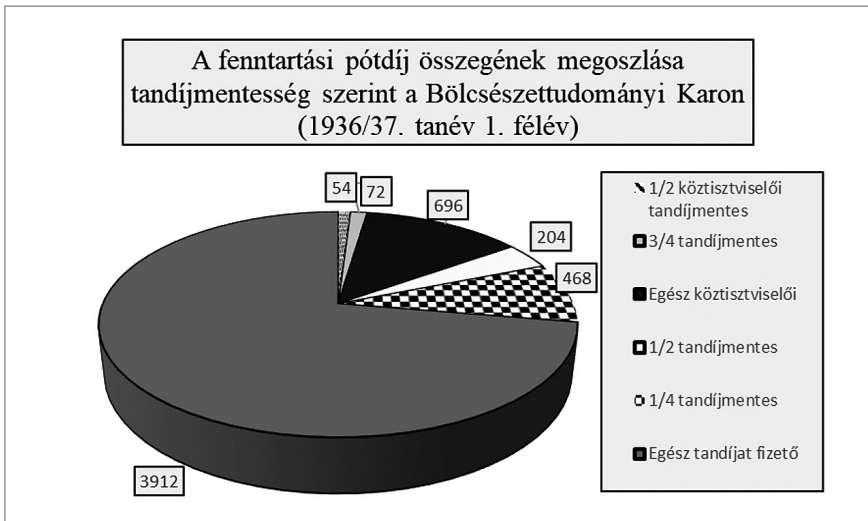
Az 1936/37. tanév I. félévét alapul véve a joghallgatók tekintetében megállapítható, hogy fenntartási pótdíj címén 8544 pengő folyt be az egész tandíjat fizető 356, 996 pengő a köztisztviselői tandíjkedvezményben részesülő 83, 264 pengő a fél tandíjmentességet élvező 22 és 192 pengő a fél köztisztviselői tandíjkedvezményt elnyert 32 hallgatótól. Az a 35 joghallgató, aki teljes tandíjmentességet élvezett, nem kellett fenntartási pótdíjat fizessen.

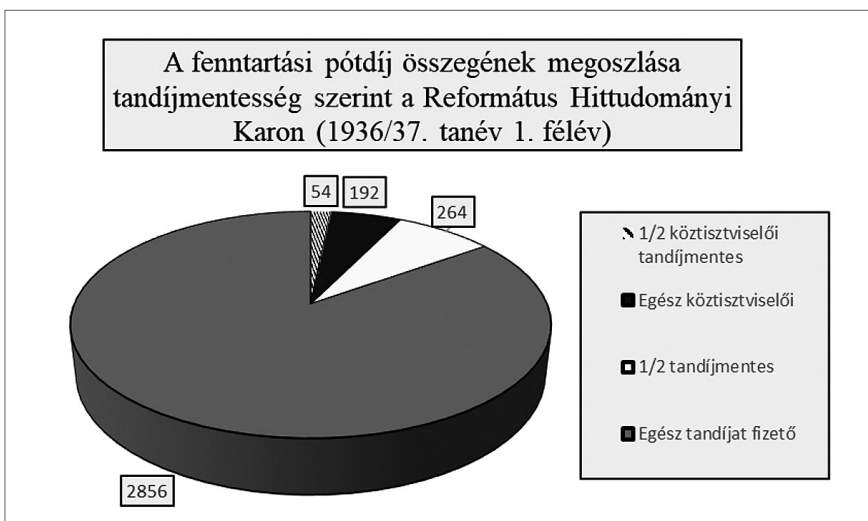
A tandíjhoz kötött fenntartási pótdíj mértéke tehát meghatározta, hogy a különböző kedvezményben részesülő hallgatók milyen arányban járultak hozzá a dologi kiadások fedezéséhez.

Az Orvostudományi Kar tekintetében szembetűnő, hogy a vizsgált félévben mindössze egész vagy fél tandíjmentességet nyertek el hallgatók. Ez azt jelentette, hogy 202 hallgató teljes tandíjat fizetett, ami 4848 pengő fenntartási pótdíjjal járt együtt, míg 42 hallgató fél tandíjmentességet élvezett és ennek megfelelően a fenntartási pótdíjnak is a felét, vagyis összesen 504 pengőt kellett befizessen. Teljesen tandíjmentes 29 orvostanhallgató volt, aki így a fenntartási pótdíj fizetése alól is mentesült.

A bölcsészhallgatók esetében az 1936/37. tanév I. félévé jóval differenciáltabb volt tandíjmentesség tekintetében. A legtöbb fenntartási pótdíj, 3912 pengő itt is az egész tandíjat fizető 163 hallgatótól folyt be. Őket követték a köztisztviselői tandíjkezdvményben részesülő hallgatók (58 fő), akik 696 pengő pótdíjat fizettek. Az egynegyed tandíjmentes hallgatók (26 fő) a tandíjnak és a fenntartási pótdíjnak is a háromnegyed részét fizették. Tőlük összesen 468 pengő (26×18) fenntartási pótdíj folyt be. Melléjük 17 fél tandíjmentes diák 204 pengő, 12 háromnegyed tandíjmentes hallgató 72 pengő és 9 fél köztisztviselői tandíjkezdvményt élvező diák 54 pengő fenntartási pótdíjat fizetett be. Teljesen tandíjmentes hallgató nem volt.

Végül, a Református Hittudományi Kart vizsgálva azt látjuk, hogy a 119 egész tandíjas hallgató összesen 2856 pengő fenntartási pótdíjat fizetett. A 22 fél tandíjmentes teológushallgató 264 pengővel, a 16 köztisztviselői tandíjkedvezményben részesülő 192 pengővel, a 9 fél köztisztviselői tandíjkedvezményt elnyerő pedig 54 pengővel járult hozzá az egyetem dologi kiadásaihoz. A hittanhallgatók közül 5-en voltak olyanok, akiknek nem kellett fenntartási pótdíjat fizetniük, mivel teljes egészében mentesültek a tandíjfizetés alól.

Összességében elmondható, hogy mind a fenntartási járulékot, mind a fenntartási pótdíjat a kényszerűség hozta létre. Az a gazdasági helyzet, ami a Magyarországra begyűrűző világválság következtében előállt. A két mellékdíj azonban olyannyira beépült az egyetemi mellékdíjak rendszerébe, hogy a gazdasági válságot követően is, egészen az 1940/41. tanév I. félévéig része maradt a magyar felsőoktatásnak.

A fenntartási járulék és a fenntartási pótdíj megszüntetése mindenképpen indokolt volt, hiszen nem lehet természetesnek tekinteni, hogy a felsőoktatási intézmények, így a debreceni Tisza István Tudományegyetem működési költsége, dologi kiadásainak a fedezése az egyetemi hallgatókra nehezedjen. Különösen azokra az amúgy is nehéz anyagi körülmények között élő diákokra, akik szociális helyzetük és jó tanulmányi előmenetelük alapján valamilyen mértékű tandíjmentességre is érdemesnek találtak.

Az alábbi források a fenntartási járulék és a fenntartási pótdíj bevezetéséről szólnak és betekintést engednek abba a helyzetbe, amibe a miniszteri leiratok megérkezését követően az egyetem került. Varga Zsigmond rektori utasításából pedig az is kiderül, hogy milyen szokatlan lépések megtételére volt szükség. Rendkívüli idők tanúi ezek a dokumentumok, és olyan intézkedéseket mutatnak be, amelyek a nehéz életkörülmények között élő diákok helyzetét tovább súlyosbították.

Források

Miniszteri leirat a fenntartási járulék bevezetéséről¹³
(1931. augusztus 25.)

„A m. kir. VK. Minisztertől. 9787/1931. IV. sz.

Az állam pénzügyi helyzete parancsolólag szükségessé teszi a lehető legnagyobb foku takarékoskosságot, aminek egyik eszköze a folyó évi állami költségvetésben előirányzott dologi kiadásoknak jelentékeny apasztása. – Ettől az apasztástól az egyetemek sem mentesíthetők. – Mivel azonban az egyetemeknek a folyó évi költségvetésben megállapított dologi kiadásai már is a legszűkebbre vannak szabva, amelyeknek további csökkentése az egyetemi oktatás sikerét és az egyetemi gazdálkodás teljesítőképességét veszélyezteti, eleve gondoskodni kell arról,

¹³ *Miniszteri leirat* (1931. augusztus 25.) MNL HBML VIII. 2. 15. d. 1-1931-32. Q. sz. a.

hogyan az állami költségvetésben előirányzott összeg apasztása legalább részben más forrásból származó bevétellel ellensúlyoztassék.

Felhívom tehát a tek[intetes] Tanácsot olyan intézkedések megtételére, amelyek alkalmasak arra, hogy fedezetet nyújtsanak a dologi kiadások költségvetési végösszegének kb. 5%-ára. A fedezet szolgáltatására önként kínálkozik két forrás: a tandíjbevételeknek a 1984/1925. sz. rendeletem szerint az egyetem szabad rendelkezésére bocsátott része és a hallgatóktól a félévi beiratkozások alkalmával szedett mellékdíjak között egy új díj: »a fenntartási járulék«. – Az elsőt illetőleg felkérem a tek[intetes] Tanácsot arra, hogy ebből a tandíjjövedelemből a tanárok tandíjjutalékainak és a legszükségesebb diákszociális megkaritatív, valamint a minimumra leszorított reprezentációs kiadások levonásával fennmaradó összeget a maga egészében a dologi kiadásokhoz való hozzájárulásra fordítsa. – Az egyetem szabad rendelkezésére bocsátott tandíjjövedelemnek növelése végett hajlandó vagyok hozzájárulni a tek[intetes] Tanács olyan irányban teendő felterjesztéséhez, hogy a tiszta tandíjjövedelemnek 10-nél kisebb (pl. 5) százaléka illesse meg a magántanárokat és hogy az így felszabaduló összeg teljes egészében a dologi kiadásokhoz való hozzájárulásra fordíttassék. – Ami pedig a hallgatóktól szedett mellékdíjakat illeti, felszólítom a tek[intetes] Tanácsot, hogy ezeknek újabb megállapítására tegyen hozzám sürgős előterjesztést, amelyben a következők veendő figyelembe:

Minden eddigi mellékdíj a rendeltetés és a nagyság szempontjából gondosan megvizsgálandó és a szükséghez képest csökkentendő. Az eddigi rendelkezési alap címén szedett mellékdíj, mint ilyen megszüntetendő. – Fenntartási járulék elnevezéssel új mellékdíj veendő fel. – A félévi mellékdíjak végösszege, (ide nem számítva az iktatási díjat) legfeljebb 40 pengőre rughat. Az új tanév küszöbönállta miatt felhatalmazom a tek[intetes] Tanácsot arra, hogy a fenti szempontokat figyelembe vévő új mellékdíj megállapítását hozzám való felterjesztése és jóváhagyásom előtt is tegye az egyes tudománykarok hallgatóságai előtt közhírré és hogy azt már a szeptember 1-ével kezdődő félévben léptesse életbe. –

Végül felhívom a tek[intetes] Tanácsot és az egyes tudománykarok figyelmét arra, hogy egyáltalában nem közérdek az, hogy megfelelő tehetséget és szorgalmat el nem áruló ifjaknak tandíjkezdvezmény nyújtásával megkönnyíttessék az egyetemi tanulmányok elvégzése és az oklevél megszerzése, miért is kívánatos, hogy minden tudománykaron szigorú következetességgel érvényesüljön a tandíjmentességi szabályzat alap gondolata, hogy csupán a valóban szegény és az elért tanulmányi eredményeivel méltóknak bizonyult ifjak részesüljenek az egész, vagy fél tandíjmentesség kedvezményében.

Budapest, 1931. augusztus hó 25-én. A miniszter helyett: dr. Szily Kálmán sk. államtitkár.
A kiadvány hiteleül: Lack István miniszteri segédhivatali igazgató. P. H.
A m. kir. Tisza István Tudományegyetem Tekintetes Tanácsának. Debrecen.
A hivatalos másolat hiteleül: 3228 – 1930-31. etsz. Dr. Kiss Zsigmond egyetemi tanácsjegyző

Miniszteri leirat a hallgatóktól szedendő fenntartási pótdíj tárgyában¹⁴
(1934. július 31.)

„M. Kir. Vallás- és Közoktatásügyi Minisztérium. – 20.590-1934. IV. szám.

Tárgy: az egyetemi hallgatóktól szedendő fenntartási pótdíj tárgyában.

Az állam pénzügyi helyzete parancsolólag szükségessé tette az 1934-35. évi állami költségvetésben előirányzott dologi kiadások újabb apasztását. – Tekintettel azonban arra, hogy az egyetemek már az elmúlt évi költségvetésben megállapított dologi kiadásai is a legszűkebbre voltak szabva s így azok további csökkentése az egyetemi oktatás sikerét és az egyetemi gazdálkodás teljesítőképességét veszélyeztetné, szükségesnek mutatkozik a hallgatóktól a félévi beiratkozás alkalmával az eddig szedett mellékdíjakon (és benne az eddig szedett fenntartási járulékon) felül egy újabb díjnak, a fenntartási pótdíjnak szedése.

Ezen pótdíjat a debreceni Tisza István Tudományegyetemnél félévenként 24 Pengőben állapítom meg. – Ezen újabb fenntartási pótdíjat az eddig szedett mellékdíjaktól eltérően nem fizeti minden hallgató egyenlő mértékben, hanem csupán tandíjmentességük arányában, vagyis a teljes fizető a teljes pótdíjat, a háromnegyedes fizető ennek háromnegyed részét, a félfizető a díj felét, az egynegyed fizető a díj egynegyedét, míg az egész tandíjmentes a díj fizetés alól is mentes. –

Felhívom a Tek[intetes] Tanácsot, hogy a fentieknek megfelelően intézkedjen az egyes tudománykarok útján oly irányban, hogy ez újabb díj megállapítás a hallgatóság előtt idejében közhírré tétessék, hogy ez már a szeptember hó 1.-ével kezdődő félévben életbeléptethető legyen. – Egyben felhívom, intézkedjen aziránt is, hogy ezen díjak címén befolyó összeg kellő időben az egyetem gazdasági hivatalának pénztárába a dologi kiadások pótlására befizetessék. Ezen befizetéssel egyidejűleg a befolyt és beszállított díjak összegéről hozzám karunként részletesen jelentés teendő. –

Budapest, 1934. évi július hó 31.-én. – A miniszter helyett: Dr. Szily Kálmán s.k. államtitkár. – A kiadvány hitelül: Csaba s.k. irodaigazgató. – P.H. –

A m. kir. Tisza István – Tudományegyetem Tekintetes Tanácsának, Debrecen. –

A másolat hiteles: 3435 – 1933/34. etsz. Ruttka Árpád egyetemi tanácsjegyző h.

¹⁴ Miniszteri leirat (1934. július 1.) MNL HBML VIII. 2. 17. d. 637-1931-32. Q. sz. a.

Varga Zsigmond rektori utasítása a beiratkozások rendjének
a fenntartási pótdíj bevezetésével bekövetkező módosulásáról¹⁵
(1934. augusztus 6.)

„3435-1933/34.

Etsz.

A Tekintetes

Négy

.....
Karnak,

Helyben.

A VK. Miniszter Ur 1934. július 31.-én 20590/1934.IV. sz.a. kelt rendeletének másolatát csatolva szíves tudomásvétel és mihez tartás végett van szerencsém a Tekintetes Karnak tisztelettel megküldeni.

Azon kívül, hogy ez a rendelet egyetemünk szegénysorsu ifjuságára újabb kényszerű terhet ró, egyben magával hozza azt is, hogy a tandíjmentességi kérvényeket a Tekintetes Kar a beiratkozások sima lebonyolítása lehetővé tétele céljából korábban lesz kénytelen elintézni, mint az eddig történt.

Tandíjmentességi szabályzatunk 6.§-a értelmében ugyanis hallgatóink tandíjmentességi kérvényeiket a tanév I. felében szeptember hó 7.-ig, a II. félévben pedig január hó 14.-ig kötelesek benyújtani. Ugyancsak az idézett szabályzat 9.§-a alapján a tudománykarok a beérkezett kérvényeket az I-ső félévben szeptember hó 20.-ig, a II. félévben pedig január hó 28.-ig intézik el. Mivel azonban a VK. Miniszter Ur említett rendelete a fenntartási pótdíj szedése tekintetében a tandíjmentesség foka és mértéke szerint különbséget állít fel, ennek következtében folytatólagosan beiratkozó hallgatóink a quaesturában csak akkor tudnak ezentul beiratkozni, ha már a tudománykarok a tandíjmentesség adományozása felől döntöttek.

Minthogy pedig szeptember hó 21-től 30-ig már rectori engedéllyel lehet az egyetemre beiratkozni, nyilvánvaló, hogy a tandíjmentesség elbírálásának határidejét jóval korábbra kell tenni, hogy a további iratkozóknak elegendő idő adassék a beiratkozás fogamatosságára.

Ennek következtében szabályzatunk megfelelő rendelkezését a tandíjmentesség elbírálásának időpontja tekintetében módosítanunk kell.

Addig is azonban amíg az egyetem Tanácsa az 1934/35. tanév folyamán ebben a kérdésben véglegesen döntene, a VK. Miniszter Úr rendelkezése következtében átmenetileg tisztelettel felkérem a Tekintetes Kart, hogy az 1934/35. tanév I. felében a tandíjmentességi kérvények sorsa felett 1934. évi szeptember hó 10.-ig okvetlenül és pedig véglegesen dönteni

¹⁵ Varga Zsigmond rektori utasítása (1934. augusztus 6.) MNL HBML VIII. 2. 17. d. 637-1931-32. Q. sz. a.

szíveskedjék. Ellenkező esetben továbbiratkozó és tandíjmentességért folyamodó hallgatóink a rendes beiratkozási határidő alatt: szeptember hó 1-től 15-ig a quaesturában beiratkozni nem tudnak.

Ezek szerint szeptember hó 1-től 10-ig a quaestori hivatalban csakis azok iratkozhatnak be, akik teljes tandíj-díjt, mellékdíjakat és fenntartási pótdíjat (:102 Pengő + 41 Pengő + 24 Pengő, összesen: 167 Pengő) fizetnek, vagyis azok a hallgatók, akik tandíjmentességért nem folyamodtak. Szeptember hó 10-től 15-ig tandíjmentességet részben, vagy egészben nyert hallgatók iratkozhatnak be, végül szeptember hó 16-tól 20-ig a dékáni, 21-től 30-ig pedig a rectori utólagos engedéllyel iratkozók.

Ismélem azonban az egyedül lehetséges beiratkozási folyamatnak elengedhetetlen feltétele a tandíjmentességi kérvényeknek idejében: szeptember hó 10.-ig történő elintézése.

Tisztelettel felkérem ezért a Tekintetes Kart, hogy erről úgy a jövő tanévi dékán urat, mint a tandíjmentességi bizottság elnökét és tagjait még augusztus hó folyamán jóelőre értesíteni méltóztassék.

Az 1934-35. tanév I. félévi beiratkozás rendjének nyugodt és zavartalan menetét más-ként biztosítani módomban nem áll. Viszont kétségtelenül azt sem vállalhatom, hogy a jövő tanévi dékánok és a Rector Magnificus hatáskörét és illetékességét az utólagos beiratkozási határidők szabályellenes megvonásával korlátozzam.

A jövőre nézve megfontolandónak tartom ha vajjon nem lehetne-e a szegedi egyetemen követett gyakorlatot egyetemünkön is meghonosítani? Ott ugyanis a tandíjmentességi kérvények sorsa felett a permanens kari bizottság szeptember hó 1-től pontosan 7-ig, tehát a kérvények beadásának határidejében személyesen fogadja el a kérvényt, s a beadás időpontjában már konkrét javaslattal fordul a szeptember hó 8.-iki kari ülés elé és a kari döntés után többé sem a bizottság, sem pedig a kar tandíjmentességi kérvény elbírálásával nem foglalkozik. Ez a rendszer szabályzatunk követelményeinek minden tekintetben inkább megfelel, mint az az abuzus, hogy debreceni egyetemünkön a dékáni hivatalok még szeptember hó 7.-ike után is fogadnak el kérvényeket. Innen magyarázható, hogy a többi hazai egyetemek miért számolják el jóval korábban a tandíjbevételt, mint a debreceni. E tekintetben és a II. félévi határidő tekintetében is tisztelettel kérem a Tekintetes Kar véleményes jelentését.

Végül tisztelettel értesítem a Tekintetes Kart, hogy a fenntartási pótdíj fizetéséről az 1934-35. tanév I. félévi Tanrend tájékoztatójában már említést tettem, a határidők pontos megtartására nézve pedig tisztelettel kérem, hogy a hallgatóságot idejében, a kari hirdető-táblán hirdetményben tájékoztatni méltóztassék.

Kiváló tisztelettel:

Debrecen, 1934. augusztus hó 6-án.

Varga Zsigmond
e.i. Rector”

*Melléklet***A fenntartási alap bevételei a fenntartási járulék bevezetésétől¹⁶**

Félév	Beírt hallgatók száma (fő)	Járulék összege (pengő)	Összesen (pengő)
1931/32. 1. félév	1509	19	28 671
1931/32. 2. félév	1407	19	26 733
1932/33. 1. félév	1528	19	29 032
1932/33. 2. félév	1397	19	26 543
1933/34. 1. félév	1528	19	29 032
1933/34. 2. félév	1409	19	26 771
1934/35. 1. félév	1408	19	26 752
1934/35. 2. félév	1318	19	25 042
1935/36. 1. félév	1313	19	24 947
1935/36. 2. félév	1186	19	22 534
1936/37. 1. félév	1257	19	23 883
1936/37. 2. félév	1139	19	21 641
1937/38. 1. félév	1092	19	20 748
1937/38. 2. félév	968	19	18 392
1938/39. 1. félév	1006	19	19 114
1938/39. 2. félév	927	19	17 613
felvidéki féldíjas	33	9,50	313,50
1938/39. tanévi pótfélév	115	19	2185
1939/40. 1. félév	972	19	18 468
felvidéki féldíjas	19	9,50	180,50
1939/40. 2. félév	906	19	17 214
felvidéki féldíjas	23	9,50	218,50
1940/41. 1. félév	1092	19	20 748

¹⁶ *Melléklet kimutatások* – A debreceni Tisza István Tudományegyetem Quaestori Hivatalának iratai. MNL HBML VIII. 2. 15–32. d.

A beiratkozott hallgatóktól befolyt fenntartási pótdíj összege¹⁷

Tanév/Félév	A beiratkozott hallgatók száma	Összesen befolyt fenntartási pótdíj összege (pengő)
1934/35/1.	1406	26 238
1934/35/2.	1318	23 412
1935/36/1.	1313	24 438
1935/36/2.	1186	21 954
1936/37/1.	1257	24 120
1936/37/2.	1139	21 360
1937/38/1.	1092	20 904
1937/38/2.	969	17 970
1938/39/1.	1006	19 422
1938/39/2.	1042	17 994
1938/39. pótfélév	115	852
1939/40/1.	1097	19 188
1939/40/2.	1010	17 478
1940/41/1.	1094	19 962

A fenntartási pótdíj tudománykaronként¹⁸

(hallgatók száma/befolyt összeg pengőben)

Tanév/ Félév	Ref. Hittudományi Kar		Jog- és Állam- tudományi Kar		Orvostudományi Kar		Bölcsészeti- tudományi Kar	
	Hall- gatók száma	Befolyt összeg	Hall- gatók száma	Befolyt összeg	Hall- gatók száma	Befolyt összeg	Hall- gatók száma	Befolyt összeg
1934/35/1.	189	3222	605	12 162	320	6288	292	4566
1934/35/2.	185	3036	553	10 674	299	5508	281	4194
1935/36/1.	179	3018	537	10 350	298	5748	299	5322
1935/36/2.	164	2940	471	9 030	270	5004	281	4980
1936/37/1.	171	3366	528	9 996	273	5352	285	5406
1936/37/2.	169	3204	451	8 508	249	4620	270	5028
1937/38/1.	161	3144	482	9 138	226	4374	223	4248

¹⁷ *Fenntartási pótdíj kimutatások* – A debreceni Tisza István Tudományegyetem Quaestori Hivatalának iratai. MNL HBML VIII. 2. 18–32. d.

¹⁸ *Fenntartási pótdíj kimutatások* – A debreceni Tisza István Tudományegyetem Quaestori Hivatalának iratai. MNL HBML VIII. 2. 18–32. d.

Tanév/ Félév	Ref. Hittudományi Kar		Jog- és Állam- tudományi Kar		Orvostudományi Kar		Bölcsészeti- tudományi Kar	
	Hall- gatók száma	Befolyt összeg	Hall- gatók száma	Befolyt összeg	Hall- gatók száma	Befolyt összeg	Hall- gatók száma	Befolyt összeg
1938/39/1.	142	2502	459	9300	205	3954	200	3666
1938/39/2.	145	2520	438	8106	240	3840	219	3528
1938/39 pót	5	12	38	372	43	252	29	216
1939/40/1.	121	2016	482	8988	277	4836	217	3348
1939/40/2.	111	1710	431	8472	262	4266	206	3030
1940/41/1.	102	1206	524	10 758	278	5112	190	2886

Fenntartási pótdíj a jog- és államtudományi karon¹⁹
(hallgatók száma/befolyt összeg pengőben)

Tanév/Félév	Egész tan- díjmentes	½ tiszt- viselői	¾ tandíj- mentes	Egész tisztségviselői	½ tandíj- mentes	¼ tandíj- mentes	Egész tandíj- jat fizető
1934/35/1.	16/–	37/222	–	81/972	28/336	–	443/10632
1934/35/2.	20/–	37/222	–	89/1068	32/384	–	375/9000
1935/36/1.	28/–	33/198	–	72/864	34/408	–	370/8880
1935/36/2.	19/–	37/222	–	75/900	21/252	–	319/7656
1936/37/1.	35/–	32/192	–	83/996	22/264	–	356/8544
1936/37/2.	23/–	40/240	–	66/792	21/252	–	301/7224
1937/38/1.	23/–	37/222	–	69/828	31/372	2/36	320/7680
1937/38/2.	24/–	35/210	1/6	53/636	18/216	–	284/6816
1938/39/1.	18/–	11/66	7/42	39/468	33/396	16/288	335/8040
1938/39/2.	18/–	20/120	4/24	45/540	18/216	7/126	295/7080
1938/39 pót	9/–	–	10/60	–	12/144	–	7/168
1939/40/1.	14/–	15/90	5/30	42/504	20/240	10/180	31/7944
1939/40/2.	15/–	16/96	11/66	44/528	15/180	9/162	310/7440
1940/41/1.	12/–	18/108	12/72	58/696	15/180	7/126	399/9576

¹⁹ *Fenntartási pótdíj kimutatások* – A debreceni Tisza István Tudományegyetem Quaestori Hivatalának iratai. MNL HBML VIII. 2. 18–32. d.

Fenntartási pótdíj az orvostudományi karon²⁰
(hallgatók száma/befolyt összeg pengőben)

Tanév/Félév	Egész tandíjmentes	½ tisztviselői	¾ tandíjmentes	Egész tisztviselői	½ tandíjmentes	¼ tandíjmentes	Egész tandíjat fizető
1934/35/1.	28/-	-	-	16/192	44/528	-	232/5568
1934/35/2.	36/-	-	-	12/144	55/660	-	196/4704
1935/36/1.	32/-	-	-	15/180	38/456	-	213/5112
1935/36/2.	34/-	-	-	-	55/660	-	181/4344
1936/37/1.	29/-	-	-	-	42/504	-	202/4848
1936/37/2.	30/-	-	-	-	53/636	-	166/3984
1937/38/1.	12/-	-	8/48	-	43/516	17/306	146/3504
1937/38/2.	14/-	-	16/96	-	41/492	16/288	112/2688
1938/39/1.	14/-	-	8/48	-	33/396	15/270	135/3240
1938/39/2.	35/-	-	22/132	-	54/648	6/108	123/2952
1938/39 pót	25/-	-	-	-	15/180	-	3/72
1939/40/1.	11/-	-	19/114	-	31/372	14/276	163/4074
1939/40/2.	19/-	-	18/108	-	50/600	9/162	135/3396
1940/41/1.	14/-	-	17/102	-	57/684	15/270	169/4056

Fenntartási pótdíj a bölcsészet- nyelv- és történettudományi karon²¹
(hallgatók száma/befolyt összeg pengőben)

Tanév/Félév	Egész tandíjmentes	½ tisztviselői	¾ tandíjmentes	Egész tisztviselői	½ tandíjmentes	¼ tandíjmentes	Egész tandíjat fizető
1934/35/1.	27/-	25/150	-	74/888	38/456	-	128/3072
1934/35/2.	30/-	21/126	-	82/984	39/468	-	109/2616
1935/36/1.	13/-	17/102	-	72/864	31/372	-	166/3984
1935/36/2.	15/-	16/96	-	74/888	19/228	-	157/3768
1936/37/1.	-	9/54	12/72	58/696	17/204	26/468	163/3912
1936/37/2.	-	9/54	12/72	48/576	21/252	41/738	139/3336
1937/38/1.	-	13/78	5/30	42/504	12/144	22/396	129/3096
1937/38/2.	-	16/96	5/30	42/504	13/156	21/378	100/2400

²⁰ *Fenntartási pótdíj kimutatások* – A debreceni Tisza István Tudományegyetem Quaestori Hivatalának iratai. MNL HBML VIII. 2. 18–32. d.

²¹ *Fenntartási pótdíj kimutatások* – A debreceni Tisza István Tudományegyetem Quaestori Hivatalának iratai. MNL HBML VIII. 2. 18–32. d.

Tanév/Félév	Egész tandíjmentes	½ tisztviselői	¾ tandíjmentes	Egész tisztviselői	½ tandíjmentes	¼ tandíjmentes	Egész tandíjat fizető
1938/39/1.	6/–	8/48	8/48	25/300	25/300	17/306	111/2664
1938/39/2.	1/–	11/66	11/66	30/360	24/288	30/540	92/2208
1938/39 pót	18/–	–	–	–	4/48	–	7/168
1939/40/1.	1/–	12/72	6/36	41/492	18/222	31/558	81/1968
1939/40/2.	1/–	17/102	8/48	46/552	27/324	16/288	70/1716
1940/41/1.	1/–	17/102	8/48	56/672	24/288	12/216	65/1560

Fenntartási pótdíj a református hittudományi karon²²

(hallgatók száma/befolyt összeg pengőben)

Tanév/Félév	Egész tandíjmentes	½ tisztviselői	¾ tandíjmentes	Egész tisztviselői	½ tandíjmentes	¼ tandíjmentes	Egész tandíjat fizető
1934/35/1.	17/–	11/66	–	35/420	24/288	–	102/2448
1934/35/2.	22/–	10/60	–	34/408	24/288	–	95/2280
1935/36/1.	20/–	7/42	–	25/300	31/372	–	96/2304
1935/36/2.	11/–	10/60	–	22/264	24/288	–	97/2328
1936/37/1.	5/–	9/54	–	16/192	22/264	–	119/2856
1936/37/2.	5/–	1/6	8/48	13/156	26/312	17/306	99/2376
1937/38/1.	1/–	8/48	2/12	8/96	26/312	18/324	98/2352
1937/38/2.	3/–	2/12	6/36	2/24	44/528	11/198	90/2160
1938/39/1.	6/–	5/30	9/54	1/12	31/372	21/378	69/1656
1938/39/2.	2/–	6/36	7/42	6/72	42/480	13/234	69/1656
1938/39 pót	4/–	–	–	–	1/12	–	–
1939/40/1.	3/–	7/42	6/36	6/72	25/300	9/162	55/1404
1939/40/2.	7/–	9/54	8/48	5/60	30/360	10/180	42/1008
1940/41/1.	17/–	–	10/60	8/96	21/252	3/54	31/744

²² *Fenntartási pótdíj kimutatások* – A debreceni Tisza István Tudományegyetem Quaestori Hivatalának iratai. MNL HBML VIII. 2. 18–32. d.